

KARJAPORTIN RAHASTO II

Osuusteurastamon tuki alan tutkimukselle ja opiskelulle

Rahasto perustuu Osuusteurastamo Karjaportin 75-vuotisjuhlansa yhteydessä 1989 tekemään lahjoitukseen sekä Karjaportin merkkipäivänään saamiin onnitte-lulahjoituksiin. Osuusteurastamo Karjaportti teki Suomen Kulttuurirahaston Mikkelin läänin, Etelä-Karjalan, Kymenlaakson ja Keski-Suomen läänin maakuntarahastoihin perustetuille Karjaportin nimikkorahastoille kullekin lahjoituksen. Rahasto edistää lihan tuotantoon ja elintarviketeollisuuteen liittyvää tutkimus-toimintaa ja tukee alaan liittyvää opiskelua.

Mikkelin karjanmyyntiosuuskunta r.l. perustettiin 26.11.1914, kun viranomaiset alkoivat ottaa viljelijöiltä pakkomääräyksen lihaa venäläisen sotaväen käyttöön. Osuusteurastamo syntyi lihan hankkimiseksi laajemmalta alueelta ja erityisesti niiltä, jotka olisivat halukkaita luovutukseen. Ostoasia-miehet kiersivät tiloilla hakemassa karjaa. Alkuun otettiin vastaan myös kotona teuras-tettua lihaa.

Toimitusjohtajaksi tuli 1934 lähes kahdeksi vuosikymmeneksi Otto Eskelinen, joka nosti Mikkelin karjanmyyntiosuuskunnan konkurssin partaalta uuteen nousuun. Viljelijät oivalsivat, että säästyä aikaa ja vaivaa, kun teurastuksesta ja myynnistä vastasi heidän puolestaan jokin muu taho.

Talvisodan syttyminen toi osuuskunnan teurastamolle runsaasti siirtoväen karjaa. Vaikka lihaa tuli paljon, säilöntämahdollisuudet olivat rajalliset. Tämä antoi sysäyksen myöhemmälle pakkasvarastojen ja säilyketeollisuuden kehittämiseksi. Osuuskunnan hallimyymä lähti tuhoutui Mikkelin pommituksessa 5.1.1940. Viipurin lääni ja markkinat menetettiin, mikä sai osuuskunnan perustamaan 1940 Lappeenrantaan konttorin, teurastamon, lihanleikkaamon ja lihavalmistetehtaan sekä Imatralla makkaratehtaan ja lihanleikkaamon.

Kuva: Mikkelin tuotantolaitos valmistui 1957.

Sota-aikana osuusteurastamo toimi kansanhuollon osana. Valtioval-lan määräyksestä viljelijöiden piti pakkoluovuttaa eläimiään osuusteurastamoille. Sodan jälkeen osuusteurastamo joutui näkemään paljon vaivaa saadakseen ihmiset ymmärtämään, että oma laitos oli perustettu juuri viljelijää eikä valtiota varten. Sodan jälkeen osuusteurastamojen tehtäväksi annettiin sotakorvaushe-vosten ja -lehmien toimittaminen Neuvostoliittoon.

Suur-Savon Osuusteurastamo oli jäänyt Ensoon. Savo ja Karjala yhdistivät osuusteurastamonsa ja uudeksi nimeksi tuli Karjaportti, Viipurin Karjaportinkadun mukaan. Sitä ehdottivat nimikilpailussa toisistaan tietämättä viipurilaiset Aarre Virolainen ja Jalmari Sivulahti. Nimi kelpasi savolaisillekin, sillä savolaisissa pihoissa oli kaksi porttia, yksi ihmisille ja toinen karjalle. Uusi nimi hyväksyttiin 28.11.1949.

Lappeenrannan osuusmeijeri liittyi Karjaporttiin 1956, Kylon alue eli Kouvolan konttori ja Korian tuotantolaitos 1969 ja Keski-Suomen lihantuottajat 1971, minkä jälkeen Jyväskylään perustettiin konttori. Karjaportilla oli Mikkelin pääkonttorin lisäksi kolme piiriä: Lappeenrannan alue, Lihantuottajien alue ja Kylon alue. Yritys on toiminut 2000-luvun alusta lähtien nimellä Järvi-Suomen Portti Oy.

Osuuskunta Sigillum/Terhi Kivistö

Etelä-Karjalan rahasto on perustettu vuonna 1962, ja se on yksi Suomen Kulttuurirahaston seitsemästätoista maakuntarahastosta. Rahasto toteuttaa tarkoitustaan, Etelä-Karjalan maakunnan henkisen ja taloudellisen kulttuurin vaalimista ja kehittämistä, myöntämällä apurahoja ja palkintoja sekä järjestämällä muutakin kulttuuritoimintaa. Lisätietoa www.skr.fi/ek.